

מטות

החלצ'ו מאתכם אנטזים לצבאי

האָט שווין פיל מאָל גערענדט, אָז דִי תורה רופט אָן דעם
מ אַידישן פֿאַלק "צְבָאָת הַשֵּׁם"², דעם אויבערשטנֶס אַרְמַיִי.
 אָן דערפּון פֿאַרשְׂטִיטַט מעַן, אָז דִי גּוּטַע סְדָרִים ווּאָס זִינְעָן
 אַיְינְגְּעַפְּרִיט אִין אַ גְּשְׁמִיּוֹתְּדִיקָעַ אַרְמַיִי, זִינְעָן אוּיךְ פֿאַראָן אִין
 דער רוחניּוֹתְּדִיקָעַ אַרְמַיִי פֿוֹן "צְבָאָת הַשֵּׁם".

מֵזַעַט ווֹי עַס פֿירַט זִיךְיָן יַעֲדַעַר אַרְמַיִי [דערפְּאָרְטִי]³ ווּאָס אַזְוִי
 אִיז דָּאָס אַיְינְגְּשְׁטָעלַט גּוּוֹוָאָרַן דָּוָרַךְ דעם אויבערשטַן אִין זִין
 אַרְמַיִי, אִין "צְבָאָת הַשֵּׁם", אָז בְּשַׁעַת עַס קּוּמְטַ-צּוֹ אַסְפְּעַצְיַעַלְעַ
 מְטָרָה (אַסְפְּעַצְיַעַלְעַד צִיל), אָנוֹ מְדָאָרַךְ דָּאָס דּוּרְכְּפִירַן גָּאָרַגְיַע,
 אוּיךְ דעם שְׁנָעַלְסְּטַן אָוָפְּן – נַעֲמַת מִעַן אַרְיִין אִין דער אַרְמַיִי נַיְעַ
 "רְעוּזָעַרְוֹן", נַיְעַ "סָאַלְדוּשְׁעַרְסַ", אִין צְוָגָאָב צּוֹ דִי ווּאָס זִינְעָן
 גּוּוֹוָעַן פֿוֹן פֿרִיעָר.

אִיז אַזְוִי אוּיךְ אִין דעם אויבערשטַן אַרְמַיִי, אִין "צְבָאָת
 הַשֵּׁם":

אִין אָונְזָעַר דָּוָר, דְּרָא דְּעַקְבַּתָּא דְּמָשִׁיחָא (דער
 לעַצְטָעַר דָּוָר פֿאַר מְשִׁיחָן), אִיז צְוָגָעַקְומָעַן דִי
 סְפְּעַצְיַעַלְעַ אַוְיְגָאָבָע אָנוֹן צִיל, אָז מְדָאָרַךְ צְוָאַיִלְעַן
 אָנוֹן דּוּרְגִּיְיכְּן דעם נַחְזָוַן פֿוֹן אַרְאָפְּבָרְעַנְגָּעַן
 מְשִׁיחָן "מָהָרָה", "נָאָו".

וּבְמַילָּא, אִיז אִין צְוָגָאָב צּוֹ דִי "צְבָאָת הַשֵּׁם" ווּאָס
 זִינְעָן גּוּוֹוָעַן אִין אָלָעַ פֿרִיעַרְדִּיקָעַ דּוֹרוֹת אָנוֹן
 זִינְעָן דָּא אַיְצָטָעַר – "רוּקְטַ" עַד אַרְיִין אָנוֹן שִׁקְטַ
 אַרְיִין נַיְעַ "רְעוּזָעַרְוֹן", נַיְעַ "סָאַלְדוּשְׁעַרְסַ", נַיְעַ
 אַיְדִישׁוּ קִינְדָּעַר, אַיְגָעַלְעַד אָנוֹן מִיְּדָעַלְעַן, אָז זַיִ

אִין אָונְזָעַר דָּוָר,
 דְּרָא דְּעַקְבַּתָּא
 דְּמָשִׁיחָא, אִיז
 צְוָגָעַקְומָעַן דִי
 סְפְּעַצְיַעַלְעַ
 אַוְיְגָאָבָע אָנוֹן צִיל,
 אָז מְדָאָרַךְ
 אַרְאָפְּבָרְעַנְגָּעַן
 מְשִׁיחָן "מָהָרָה",
 "נָאָו"

בָּה

שם:

אִיךְ הָאָב גַּעַגְעַרְתִּי שִׁיחָה פֿוֹן פֿרְשָׁת מְטוֹת
 בִּיְדֵי שְׁבַת טִישׁ

התימת ההוריים:

די מצוה פון "ואהבת לרעך כמוך"⁸, וואס איז א "כלל גдол בתורה".⁹ ובמילא, ווען ער עט אידיש קינד וואס איז נאך ניט קיין מיטגילד פון "צבאות השם", ליגט ער זיך אדרין צו ארײַנツיען דעם קינד איז "צבאות השם", דורך רעדן הארכיק, און נאך מעער – דורך קינד איז גוטער ביישפיל, און בשעת ער הארעועט שטאָרָק אויף דעם, איז א זיכערע זאָק, איז "יגעת ומצתת"¹⁰ – מ'זועט מצליח זיין צו ארײַנツיען אים איז דער "ארמיי".

॥ ॥ ॥

א און די נײַע "רעזערוּן", נוצנדייך דעם זעלבן "וואָפָן" (וואָס די פריערדיקע האָבן גענוֹצַט), די זעלבע מיטעלען פון תורה און מצוות, וואָס דאס איז אָן אַיבִּיקָעָר ווֹאָפָן – וועלן זיכער מצליח זיין און צובְּרָעָנָגָעָן דעם נצחון אויף דעם יצֶר, און ברענגען דעם נצחון "יעָאוּ", תיכַּפְּ ומיד.

ויל ווען "ישראל עושין תשובה", אידין (אנַהוַיְבָנְדִּיק פון אַיְדִּישׁ אַינְגָּעָלָעָך אָן מֵיְדָלָעָך, וואָס לערנען תורה און זינען מקיים מצוות) טווען תשובה, איז "מיד הַן נְגַאלְיָה"¹¹, משיח קומט בעזאּוּ.

און "ליישועתך קוינוּן כל היום": אֲפִילוּ אוֹבֵד "יתמהמה"¹², אֲפִילוּ אָז משיח פֿאַרְהָאַלְט זיך אויף עטלעכע מינוט, אַדְעָר אויף עטלעכע שעה, אַדְעָר אויף אָז טאָג – איז "קוינוּן כל היום" – מ'האָפָט און מ'בעט באָ דעם אויבערשטן דעם גאנצָן טאָג, אָז משיח זאל קומען "נאּוּ" ממש, גאּולה האַמִּתִּית והשלימה ע"י "צַמָּח דוד עֲבָדָך", מלכאָ משיחאּ.

(ג') דזהה"מ סוכות תשמ"א; כ"ה כסלו תשמ"א)

⁸ מיטות לא, ג. (2) בא, ב'. (3) דמלוכות אַדְרָאָעָה בעין מלוכות אַדְרָאָעָה (ראה ברכות נא, א). (4) גוּסָה תפלה שמונה עשרה. (5) ראה ב"מ פג, א (במשנה). (6) ראה ברכות זב, ב. (7) ראה במדבר רביה יב, ג. (8) קדושים יט, ז. (9) תורה כתנים ופרש׊י ע"ה. (10) מה"יב פסוקים וממאורי חיל"ר. (11) ראה מגילה, ג – מה"יב פסוקים וממאורי חיל"ר. ראה לעיל כרך א' עמ' 299 ואילך. (12) רמב"ם הל' תשובה פוך ז הלכה ח. (13) ראה חבקוק ב, ג; אם יתמהמה הכה לו. ובלשון הירושי: "עמ' שיתמהמה עם כל זה האכה לו בכל יום שבוא – נסוח אני מאמן הנדרס בעכבה סידוריתם" – ע"פ פרוש המשניות להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפפרק ז' (עקר הייב מ"ג העקרין).

זאלן לערנען תורה און מקיים זיין מצוות, וואָס דאס איז דער "נְשָׁק", דער "וואָפָן", פון "צַבָּאָתָה השם", און דורך דעם – דורךפֿרָן אויף דעם שנעלסטען אופָן דעם ציל וואָס דער אויבערשטער, דער "קָאַמְעַנְדָּעָר-אַיְזָנְטַשִּׁיף" פון "צַבָּאָתָה השם", האָט געשטעלט פֿאָר אַונְזָעָר דָּר – אַרְאַפְּבָּרְעָנָגָעָן דִּי גאּולה אין אָן אופָן פון "נְאָוּ", דורך "צַמָּח דוד עֲבָדָך מהרה תְּצִמְחָה".

॥ ॥ ॥

א און דאס איז דער תפֿקִיד און די שליחות פון יעדער אידישן קינד, אַינְגָּעָלָעָך אָן מֵיְדָלָעָך, וואָו נָאָר זַיִן גַּעֲפִינְגָּעָן זַיִן (וואָאָרָום וואָו נָאָר זַיִן זַיְנָעָן, גַּעֲפִינְגָּעָן זַיִן זַיִן דָּאָרְטִיכָּס בְּן אַבְרָהָם יְצָחָק וְיַעֲקֹבְּ אָוֹן בְּתִ שְׁרָה רְבָּקָה רְחָל וְלְאָהָה):

כדי צו נאָכְמָעָר פֿאַרְשָׁנְעַלְעָרָן דעם סֻוֹפָן גָּלוּת אָוֹן די גאּולה דורך משיח צְדָקָנו – דָּאָרְףּ מַעַן האָבָן נְיַיִע "רעזערוּן", נְיַיִע "סָאַלְדוּשָׁעָרָס", נְיַיִע "צַבָּאָתָה השם", וואָס זַיִן זַיְנָעָן פֿאַרְשְׁטָאָרָקְן די "צַבָּאָתָה השם" וואָס זַיְנָעָן פֿאָרָאָן בֵּין אַיְצְטָעָר.

בעט דער אויבערשטער אָוֹן ער גִּיט כְּה דָּעַרְצָוּ, אָז צַבָּאָתָה השם" אִין צְוָגָּאָב צְוָגָּאָב די פריערדיקע.

און דעריבער, אִין צְוָגָּאָב דָּעַרְצָוּ וואָס יְעַדְעָר קִינְד דָּאָרְףּ אַלְיָין בְּפּוּעָל אַנְהָיָין טָאָן אִין "צַבָּאָתָה השם", מִיט דעם "נְשָׁק", דעם ווֹאָפָן, פון "צַבָּאָתָה השם" – לערנען תורה און מקיים זיין מצוות,

דאָרָפָן אַיְדִּישָׁע קִינְדָּעָר בָּאָמִינָעָן זַיִן צְוָאָתָה השם" נאָך אַיְדִּישָׁע קִינְדָּעָר, אָז זַיִן זַיִן ווֹאָלְוָנְטִירָן צְוָאָתָה השם" אַרְיָנְגָּיִן אִין "צַבָּאָתָה השם".

ובפרט אָז אַמְּטָגָּלִיד פון "צַבָּאָתָה השם" דָּאָרְףּ דָּאָךְ מקיים זיין

כדי צו נאָכְמָעָר
פארַשְׁנְעַלְעָרָן די
גאּולה דורך משיח
צדָקָנו – דָּאָרְףּ מַעַן
האָבָן נְיַיִע
סָאַלְדוּשָׁעָרָס ווֹאָס
זַיִן זַיְנָעָן
פֿאַרְשְׁטָאָרָקְן די
צַבָּאָתָה השם"